

Parlamentul
Republicii Moldova

Di.P. nr. 50

7 aprilie 2020

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1), lit. a) din Constituția Republicii Moldova, articolul 25 lit. g) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și articolele 38 alin.(1) lit. g) și 39 din Codul Jurisdicției Constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995

Semnatarii sesizării

Deputați în Parlamentul Republicii Moldova:

Digitally signed by Plîngău Dinu
Date: 2020.04.07 12:51:06 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA	
Intrare Nr.	52 a
"07" "	04 2020

Data:

7 aprilie, 2020

Prezenta sesizare este un document juridic și poate afecta drepturile și obligațiile
dumneavoastră

I – AUTORUL SESIZĂRII

1. Numele/Denumirea: **Dinu**
2. Prenumele: **Plîngău**
3. Funcția: **Deputat în Parlamentul Republicii Moldova**

II – OBIECTUL SESIZĂRII

6. Sesizarea în cauză are drept obiect primordial de a examina în detaliu constituționalitatea ajustărilor aferente Codului fiscal și a Legii privind controlul tutunului, introduse prin angajarea răspunderii asupra proiectului de Lege *privind instituirea unor măsuri de susținere a cetățenilor și a activităților de întreprinzător în perioada stării de urgență și modificarea unor acte normative nr. 56, din 2 aprilie 2020*, aprobate prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 213 din 1 aprilie, 2020.

Prin Hotărârea nr. 213 din 1 aprilie, 2020, Guvernul și-a asumat răspunderea pentru proiectul de Lege *privind instituirea unor măsuri de susținere a cetățenilor și a activităților de întreprinzător în perioada stării de urgență și modificarea unor acte normative*. Astfel, pe lângă măsurile asumate de Guvern ca fiind justificate prin prisma declarării stării de urgență, prin acest proiect de lege au fost introduse modificări la Codul fiscal nr. 1163/1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 8 februarie, 2007), Legea nr. 278/2007 privind controlul tutunului.

Legea nr. 56, din 2 aprilie 2020 este o lege organică, care a fost adoptată în temeiul prevederilor art. 106¹ din Constituție, prin angajarea răspunderii Guvernului față de Parlament.

Considerăm că prin adoptarea de către Guvern a Legii nr. 56, din 2 aprilie 2020, potrivit procedurilor prevăzute de art. 106¹ din Constituție, Guvernul prin introducerea modificărilor operate prin art. VI, pct. 17 alin. (2), 18, 21, 23-26 la Codul fiscal, art. XIX la Legea privind controlul tutunului a încălcat art. 6 din Constituția Republicii Moldova care prevede: „În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sunt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției”.

III - CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

7. Inaplicabil

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

8. Modificările adoptate prin art. VI, pct. 17, alin. (2), 18, 21 și 23-26 și art. XIX din Legea nr. 56, din 2 aprilie 2020 privind instituirea unor măsuri de susținere a cetățenilor și a activităților de întreprinzător în perioada stării de urgență și modificarea unor acte normative prin mecanismul constituțional al angajării răspunderii Guvernului s-a efectuat prin elucidarea principiilor și a criteriilor enunțate în jurisprudența Curții Constituționale privitoare la angajarea răspunderii de către Guvern și a determinat încălcarea principiului constituțional al separației și colaborării puterilor în stat, așa cum el este consfințit în art. 6 din Constituție.

În Hotărârea Curții Constituționale nr. 11 din 13.05.2015 „pentru controlul constituționalității unor hotărâri ale Guvernului privind angajarea răspunderii asupra unor proiecte de legi și a legilor prin angajarea răspunderii (sesizările nr. 16a/2015 și 17a/2015)”, Curtea a statuat cu valoare de principiu că, „deși legiuitorul constituant a împuternicit Guvernul cu atribuții de legiferare, dispozițiile art. 106¹ din Constituție nu pot fi interpretate în sensul în care ar permite Guvernului substituirea Parlamentului oricând și în orice condiții. Astfel, Curtea a accentuat că, „deși la prima vedere posibilitatea angajării răspunderii nu este supusă niciunei condiții, oportunitatea și conținutul inițiativei rămânând teoretic la aprecierea exclusivă a Guvernului, acest lucru nu poate fi absolut”.

În Hotărârea Curții Constituționale nr. 28 din 22 decembrie 2011 Curtea a stabilit criteriile care urmează a fi luate în considerație la aplicarea mecanismului constituțional de adoptare a legilor prin angajarea răspunderii Guvernului, și anume: „Procedura angajării răspunderii Guvernului asupra unui proiect de lege, ca o modalitate simplificată de legiferare, trebuie să fie o măsură *in extremis*, determinată de *urgența* în adoptarea măsurilor conținute în legea asupra căreia Guvernul și-a angajat răspunderea, de necesitatea ca reglementările în cauză să fie adoptate cu *maximă celeritate*, de *importanța domeniului reglementat și de aplicarea imediată a legii în cauză*”.

Analiza modului de adoptare a prevederilor de la articolele VI pct. 17 alin. (2), 18, 21 și 23-26 și art. XIX din Legea nr. 56, din 2 aprilie 2020, privind instituirea unor măsuri de susținere a cetățenilor și a activităților de întreprinzător în perioada stării de urgență și modificarea unor acte normative prin prisma criteriilor reținute în Hotărârea Curții Constituționale nr. 28 din 22 decembrie 2011 relevă următoarea situație juridică:

Urgența și celeritatea adoptării legilor prin procedura angajării răspunderii.

Adoptarea prevederilor art. VI punctul 17 alin. (2), 18, 21 și 23-26 și art. XIX din Legii nr. 56, din 2 aprilie 2020 privind instituirea unor măsuri de susținere a cetățenilor și a activităților de întreprinzător în perioada stării de urgență și modificarea unor acte normative nu a fost determinată de careva necesități urgente de ordin public sau social sau de alte aspecte importante, care să țină de programul de activitatea al Guvernului și nici ne oportunitatea adoptării unor măsuri ce ar facilita condițiile economice ale statului în perioada declarării stării de urgență sau de termene impuse prin legi constituționale sau organice. De asemenea, în condițiile unui Parlament funcțional, nu a existat niciun alt factor obiectiv care să justifice necesitatea ca modificările introduse prin proiectul de lege în cauză să fie adoptat cu *maximă celeritate* și ca aceste modificări introduse prin proiectul de lege să fie aplicate imediat. Mai mult ca atât, unele prevederi contestate vor intra în vigoare abia în 2021. Acest fapt demonstrează că modificările operate au fost introduse abuziv, pentru a submina autoritatea parlamentarismului și instituția parlamentară, fără a avea o argumentare prin prisma principiilor enunțate de către Curtea Constituțională asupra urgenței de aplicare a acestor măsuri.

Importanța domeniului reglementat.

Nu a existat nicio importanță și raționament valoros de ordin economic ca să justifice operarea modificărilor introduse prin art. VI, pct. 17, alin (2), 18, 21 și 23-26 și art. XIX din Legii nr. 56, din 2 aprilie 2020 privind instituirea unor măsuri de

susținere a cetățenilor și a activităților de întreprinzător în perioada stării de urgență și modificarea unor acte normative prin asumarea răspunderii Guvernului. Mai mult ca atât, Guvernul, în nota sa explicativă la proiectul de lege în cauză, omite explicarea necesității operării modificărilor menționate mai sus. Acest fapt denotă că modificările au fost introduse abuziv sub paravanul declarării stării de urgență și cu acoperirea altor măsuri importante ce se cuprind în Legea asumată de Guvern.

În speță, art. VI, pct. 17, alin. (2) și 18 se referă la comercializarea produselor în barurile și restaurantele duty-free, pct. 21, 23-26 din art. VI se referă la introducerea unor taxe fixe la impozitarea extragerilor zăcămintelor naturale, iar art. XIX scoate interdicția de expunere vizibilă a produselor din tutun și a produselor conexe în spațiile comerciale accesibile publicului. În aceste împrejurări, nu există nicio importanță majoră ca Guvernul să opereze aceste modificări, omițând procedurile de adoptare a actelor legislative.

Prin încălcarea principiului separației puterilor în stat Guvernul a intervenit în competențele exclusive ale forului legislativ. Guvernul a intervenit prin operarea acestor modificări, fără a ține cont de limitele instituite prin legile organice și Constituție pentru modificarea unor acte legislative, neavând nicio justificare economică importantă întru operarea acestor modificări prin excluderea procedurilor publice și transparente de consultare și dezbateri cu forul legislativ, autoritățile publice centrale, locale, precum și cu alți actori vizați sau interesați.

Prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 28 din 22 decembrie 2011, Curtea menționează că Parlamentul este și rămâne unica autoritate legiuitoare, chiar și în cazul angajării răspunderii de către Guvern. Or, prevederile articolului 106¹ din Constituție reglementează expres o excepție de la regula instituită prin dispozițiile constituționale ale art. 60, acestea nefiind de natură a înlătura Parlamentul de la îndeplinirea rolului său, întrucât procedura asumării răspunderii de către Guvern se derulează în fața Parlamentului și se desfășoară sub supravegherea și controlul forului legislativ suprem, care are la îndemână, în virtutea prevederilor constituționale, dreptul de a demite Guvernul prin inițierea ideii potrivit căreia Guvernul își poate angaja răspunderea asupra unui proiect de lege în mod discreționar, oricând și în orice condiții ar echivala cu transformarea acestei autorități în autoritate publică legiuitoare, concurentă cu Parlamentul și că eludarea principiilor și criteriilor enunțate la angajarea răspunderii de către Guvern poate determina încălcarea normelor constituționale.

Procedura angajării răspunderii Guvernului în fața Parlamentului este o particularitate a procedurii legislative, conform căreia proiectul de lege nu mai urmează procedura legislativă prevăzută de Regulamentul Parlamentului, acesta fiind supus unei dezbateri strict politice, având drept consecință menținerea sau demiterea Guvernului prin retragerea încrederii acordate de Parlament. Așa deci, după cum a constat anterior Curtea Constituțională, o dezbaterie politică privind demiterea Guvernului prin retragerea încrederii acordate poate avea loc în condițiile art. 106 din Constituție numai în ședința plenară a Parlamentului. Însă, modificările operate prin Legea nr. 56, din 2 aprilie 2020, au fost adoptate prin angajarea răspunderii Guvernului în lipsa dezbaterilor politice privind menținerea sau retragerea încrederii acordate Guvernului la investire.

Astfel, modalitatea în care Guvernul a făcut uz de procedura angajării răspunderii sale în fața Parlamentului a lipsit în mod efectiv Parlamentul, în calitate de organ reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova și unica autoritate legislativă a statului de a efectua controlul prin dezbateri politice asupra modificărilor operate. În consecință, am constatat că modificările operate prin art. VI pct. 17, alin. (2), 18, 21 și 23-26 și art. XIX din Legii nr. 56, din 2 aprilie 2020 privind instituirea unor măsuri de susținere a cetățenilor și a activităților de întreprinzător în perioada stării de urgență și modificarea unor acte normative nu corespund cu principiile enunțate de Curtea Constituțională în cazul asumării răspunderii din partea Guvernului.

Potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 25 din 29 octombrie 2019, Curtea stabilește expres criteriile la procedura angajării Guvernului asupra modificărilor la legea asupra căreia Guvernul și-a angajat răspunderea. Potrivit Curții, Guvernul urmează să dea o explicație judicioasă asupra modificărilor operate ca fiind niște măsuri *in extremis*, determinate de urgența în adoptarea măsurilor conținute în legea asupra căreia Guvernul și-a angajat răspunderea, de necesitatea ca reglementările în cauză să fie adoptate cu maximă celeritate, de importanța domeniului reglementat și de aplicarea imediată a legii în cauză.

La acest capitol menționăm că Guvernul și-a asumat răspunderea pentru proiectul de lege în cauză, având ca justificare starea de urgență declarată de Parlament prin Hotărârea nr. 55/2020, însă evită să precizeze că Parlamentul a împuternicit prin acea Hotărâre Comisia Națională pentru Situații Excepționale de a opera toate măsurile necesare pentru depășirea situației de criză în care ne-am pomenit. Or, prin această asumare, Guvernul abuzează de situația excepțională în care ne aflăm și introduce modificări asupra unor norme legale ce nu se referă la criza din

domeniul sănătății publice sau măsurile ce se referă la înlăturarea consecințelor negative cu impact economic. Prevederile contestate se referă la alte ramuri de activitate și nu pot fi considerate că au tangențe cu măsurile din domeniul sănătății publice și nu se încadrează în spiritul asumării exercitate de Guvern. Astfel, Guvernul încalcă principiul separației puterilor în stat și în aceste condiții își atribuie rolul de legiuitor, știind că în condițiile unei crize, Parlamentul este în dificultate de a demite Guvernul prin moțiuni de cenzură.

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

9. Declararea neconstituțională a prevederilor de la art. VI pct. 17, alin (2), 18, 21 și 23-26 și art. XIX din *Legea privind instituirea unor măsuri de susținere a cetățenilor și a activităților de întreprinzător în perioada stării de urgență și modificarea unor acte normative, nr. 56, din 2 aprilie 2020.*

Suspendarea conform prevederilor art. 25 alin. (2) lit. (d) din Legea cu privire la Curtea Constituțională a acțiunilor prevederilor stipulate la art. VI pct. 17, alin (2), 18, 21 și 23-26 și art. XIX din *Legea privind instituirea unor măsuri de susținere a cetățenilor și a activităților de întreprinzător în perioada stării de urgență și modificarea unor acte normative, nr. 56, din 2 aprilie 2020, până la soluționarea în fond a cauzei.*

VI – DATE SUPLIMENTARE

10.

VII – LISTA DOCUMENTELOR

11.

VIII – DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

12. Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Semnătura:

Dinu Plîngău

Locul: Chișinău, Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 105, biroul 723, Parlamentul Republicii Moldova.

Data: 7 aprilie, 2020